

Posilnenie uplatňovania schengenského acquis a práva Európskej únie justičnými orgánmi Slovenskej republiky

schengen.euroiuris.sk

september 2009 - apríl 2011

Kontakty:

EUROIURIS - Európske právne centrum, o. z.

Na Vřšku 6, 811 01 Bratislava

tel. / fax: 02 / 526 37 992

e-mail: euroiuris@euroiuris.sk

www.euroiuris.sk

www.schengen.euroiuris.sk

Justičná akadémia Slovenskej republiky

Suvorovova 5/C, 902 01 Pezinok

tel. / fax: 033 / 69 03 301

e-mail: akademia@ja-sr.sk

www.ja-sr.sk

**norway
grants**

EUROIURIS

**Justičná
akadémia**

Projekt je financovaný z nórskeho grantu prostredníctvom
Nórskeho finančného mechanizmu a zo štátneho rozpočtu SR.

Projekt implementuje občianske združenie **EUROIURIS – Európske právne centrum**
a **Justičná akadémia Slovenskej republiky**.

O PROJEKTE

Projekt *Posilnenie uplatňovania schengenského acquis a práva Európskej únie justičnými orgánmi Slovenskej republiky* je primárne určený na prípravné a celoživotné vzdelávanie sudcov, prokurátorov, justičných čakatel'ov, právnych čakatel'ov prokuratúry a vyšších súdnych úradníkov v oblasti práva Európskej únie a schengenského acquis.

Okrem vzdelávania je súčasťou projektu aj analýza uplatňovania schengenského acquis v Slovenskej republike.

Celkovým cieľom projektu je prispieť k posilneniu súdnictva a zlepšiť jeho rozhodovaciu činnosť prostredníctvom efektívneho celoživotného vzdelávania slovenských sudcov a prokurátorov v oblasti práva Európskej únie a schengenského acquis, a tým zabezpečiť pre občanov Slovenskej republiky efektívnejšiu vymožitelnosť práva v súlade s princípmi Európskej únie.

Projekt je realizovaný v období od 26. augusta 2009 do 30. apríla 2011.

Projekt realizuje občianske združenie EUROIURIS - Európske právne centrum a Justičná akadémia Slovenskej republiky.

Projekt je financovaný z nórskeho grantu prostredníctvom Nórskeho finančného mechanizmu a zo štátneho rozpočtu Slovenskej republiky.

PROJEKTOVÉ AKTIVITY

VZDELÁVANIE V OBLASTI PRÁVA EURÓPSKEJ ÚNIE A SCHENGENSKÉHO ACQUIS

V rámci projektu sa uskutoční 100 jednodňových vzdelávacích aktivít pre sudcov, prokurátorov, justičných čakatel'ov, právnych čakatel'ov prokuratúry a vyšších súdnych úradníkov, ktoré budú zamerané na problematiku práva Európskej únie a schengenského acquis.

Vzdelávanie organizuje a vykonáva justičná akadémia prostredníctvom ročných študijných plánov, ktoré schvaľuje Rada justičnej akadémie. Vzdelávacie aktivity projektu budú zaradené do študijného plánu na roky 2009, 2010 a začiatok roka 2011.

Témy jednotlivých vzdelávacích aktivít zohľadňujú základné problémy aplikácie práva Európskej únie, ako aj semináre zamerané na úzko špecifické oblasti, v rámci ktorých justičná obec získa podrobné znalosti. Jedná sa najmä o semináre s nasledovnými témami:

- Aplikácia práva Európskej únie a náhrada škody;
- Ochrana práva Európskej únie, súdny systém Únie a prejudiciálne konanie;
- Medzinárodný a európsky zatýkací rozkaz, aplikácia Schengenského acquis a informačného systému na Slovensku;
- Aktuálna rozhodovacia činnosť súdov Únie k aplikácii práva Únie a prejudiciálneho konania podľa Lisabonskej zmluvy;

- Zodpovednosť za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci: aplikácia zákona č. 514/2003 Z. z. v kontexte európskeho práva a judikatúry NS SR, SD EÚ a ESLP;
- Európska justičná sieť, Eurojust, justičná spolupráca v trestných veciach;
- Právomoc, uznávanie a výkon súdnych rozhodnutí v členských štátoch EÚ: aplikácia nariadenia č. 44/2001 a osobitných dohôdov medzinárodného práva súkromného;
- Aplikácia nových komunitárnych nariadení č. 593/2008 a č. 864/2007 o rozhodnom práve pre zmluvné a mimozmluvné záväzky;
- Aplikácia nariadenia č. 2201/2003 o príslušnosti a uznávaní a výkone rozhodnutí vo veciach manželských a vo veciach rodičovskej zodpovednosti oboch manželov k deťom;
- Právny styk s cudzinou v kontexte únieových nariadení o doručovaní súdnych a mimosúdnych písomností a spolupráce pri vykonávaní dôkazov v občianskych a obchodných veciach v členských štátoch EÚ;
- Aktuálne aplikačné problémy európskeho medzinárodného práva súkromného: európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu, európske konanie o platobnom rozkaze, európsky exekučný titul, rozhodné právo;
- Európske právo civilného procesu;
- Ochrana spotrebiteľa v kontexte práva SR a EÚ;
- Európske právo obchodných spoločností a jeho vplyv na vnútroštátne právo korporácií;
- Právo obchodných spoločností po vstupe SR do EÚ v judikatúre slovenských súdov;

- Cezhraničné konkurzné konanie v Európskej únii;
- Burzové obchody a cenné papiere v Európskej únii;
- Obchodné transakcie s "konfliktom záujmov" v kontexte Druhej smernice, zodpovednosť štatutárnych orgánov kapitálových spoločností a trestnoprávna zodpovednosť právnických osôb;
- Počítačová kriminalita v EÚ/EHP: osobitosti dokazovania, základné pojmy z oblasti počítačovej techniky, Dohovor o počítačovej kriminalite;
- Aktuálne legislatívne zmeny v kontexte trestného práva EÚ: aplikácia zákona č. 650/2005 Z. z. o vykonaní príkazu na zaistenie majetku alebo dôkazov;
- Ekonomická kriminalita v EÚ: daňové a colné trestné činy, dokazovanie ekonomickej trestnej činnosti.

Presný zoznam seminárov plánovaných v rámci projektu nájdete v schválených študijných plánoch Justičnej akadémie SR na roky 2009, 2010 a 2011 na internetovom portáli justičnej akadémie:

- <http://www.ja-sr.sk/node/42>
(zoznam aktuálne pripravovaných seminárov, na ktoré je možné sa prihlásiť) alebo
- <http://www.ja-sr.sk/node/1080>
(súhrnný študijný plán na príslušný rok so všetkými vzdelávacími aktivitami justičnej akadémie)

Realizácia seminárov bude prebiehať predovšetkým vo vzdelávacích zariadeniach Justičnej akadémie v **Omšeni** (detašované pracovisko) a v **Pezinku** (v sídle akadémie), ale aj v **regionálnych pracoviskách** v miestach sídiel krajských súdov (najmä v Banskej Bystrici a v Košiciach). Regionálne umiestňovanie seminárov má za cieľ priniesť čo najbližšie vzdelávací proces k sudcom, prokurátorom a k ostatným justičným pracovníkom.

Prehľad zariadení, v ktorých sa uskutočňujú vzdelávacie podujatia Justičnej akadémie SR vrátane návodu ako sa k ním dostať (Google maps), nájdete na internetovom portáli justičnej akadémie: <http://www.ja-sr.sk/node/49>.

Prihlasovanie sudcov, prokurátorov, justičných čakatel'ov, právnych čakatel'ov prokuratúry a vyšších súdnych úradníkov na **jednotlivé vzdelávacie aktivity (semináre)** v rámci projektu sa bude uskutočňovať v súlade so *Zásadami pre výber účastníkov na vzdelávacích podujatiach Justičnej akadémie SR*, ktoré boli schválené Radou Justičnej akadémie SR dňa 4. mája 2009 za účelom prehľadnosti a transparentnosti výberu cieľovej skupiny na vzdelávacie podujatia:

- na základe schváleného ročného študijného plánu justičná akadémia zašle v dostatočnom časovom predstihu predsedom krajských súdov, predsedovi Najvyššieho súdu SR a Generálnej prokuratúre SR pozvánku na vzdelávacie podujatie spolu s predbežným programom a informačným formulárom (spravidla 6 týždňov pred uskutočnením podujatia);
- justičná akadémia v pozvánke vždy určí presný počet voľných miest pre každý súd / prokuratúru a tiež uvedie

možnosť uviesť v poradí aj mená ďalších záujemcov o vzdelávacie podujatie (náhradníkov); justičná akadémia v pozvánke vždy stanoví aj termín na prihlasovanie účastníkov;

- predseda súdu a Generálna prokuratúra SR vyberie zo zoznamu záujemcov akadémiou stanovený počet účastníkov a zároveň zostaví aj zoznam náhradníkov, ktorý zašle Justičnej akadémii elektronickou poštou (alebo automaticky prihlásením na internetovom portáli www.ja-sr.sk);
- po uplynutí termínu na prihlasovanie zostaví tajomník akadémie konečný zoznam účastníkov vzdelávacieho podujatia a na základe súhlasu vedúceho katedry akadémie potvrdí účasť jednotlivým osobám;
- v prípade veľkého záujmu o vzdelávacie podujatie zo strany oslovenej cieľovej skupiny s dôrazom na kapacity zariadení môže riaditeľ justičnej akadémie zopakovať seminár z dôvodu napĺňania cieľov projektu a dopytu justičnej obce; na druhej strane v záujme hospodárnosti a efektívnosti má riaditeľ právo vzdelávaciu aktivitu zrušiť z dôvodu nízkeho počtu prihlásených účastníkov (minimálny počet účastníkov schvaľuje rada justičnej akadémie);

Rada Justičnej akadémie SR v uvedených schválených Zásadách odporúča, aby bol stanovený minimálny počet štyroch vzdelávacích dní v kalendárnom roku pre každého sudcu a prokurátora.

V spolupráci s osobnými úradmi krajských súdov a Generálnou prokuratúrou SR uverejňuje Justičná akadémia na svojom internetovom portáli reálnu účasť jednotlivých prihlásených osôb z dôvodu spätnej kontroly nadriadenými.

Ospravedlnenie svojej neúčasti je potrebné oznámiť aj s uvedením dôvodu justičnej akadémii a osobnému úradu krajského súdu a Generálnej prokuratúry SR minimálne 3 pracovné dni pred uskutočnením vzdelávacieho podujatia.

VÝSKUMNÁ ČINNOSŤ V OBLASTI SCHENGENSKÉHO ACQUIS

Výskumná činnosť projektu bude zameraná na **analýzu** vybranej slovenskej **legislatívy** a prípadnej rozhodovacej praxe slovenských justičných orgánov v oblasti schengenského **acquis**, ako aj na **návrhy legislatívnych opatrení** v tejto oblasti.

Výskumná časť projektu sa bude uskutočňovať v sídle občianskeho združenia EUROIURIS - Európske právne centrum.

INFORMAČNÁ WEB STRÁNKA schengen.euroiuris.sk

Internetová stránka projektu *Posilnenie uplatňovania schengenského acquis a práva Európskej únie justičnými orgánmi Slovenskej republiky (schengen.euroiuris.sk)* bude postupne obsahovať základné informácie o projekte, o jeho priebehu a výsledkoch, vrátane výstupov výskumnej časti projektu:

- analýza vybranej slovenskej legislatívy;
- návrhy legislatívnych zlepšení;
- prípadné rozhodnutia slovenských justičných orgánov.

PUBLIKÁCIE A ŠTUDIJNÉ MATERIÁLY

Vzdelávacia časť projektu zameraná na zlepšenie aplikácie Schengenského acquis a práva Európskej únie justičnými orgánmi Slovenskej republiky zahŕňa tiež vypracované sylaby, ktoré obdrží každý účastník seminára. Sylaby a všetky materiály k jednotlivým seminárom budú priebežne k dispozícii na internetovom portáli justičnej akadémie:

- <http://www.ja-sr.sk/node/528>
(po kliknutí na príslušný rok a názov seminára)

Ďalej podľa obsahového zamerania seminára **obdrží každý jeho účastník bezplatne jednu z nasledujúcich publikácií**, ktoré budú účastníkom poskytovať usmernenia v aplikačnej praxi a budú obsahovať nižšie uvedenú problematiku:

PRIMÁRNE PRÁVO EURÓPSKEJ ÚNIE

- návod k aplikácii jednotlivých prameňov práva Európskej únie: primárne právo, všeobecné právne zásady, medzinárodné dohody uzatvorené Úniou a zaväzujúce Úniu, sekundárne právo (nariadenia, smernice, rozhodnutia a pod.) a judikatúra súdov Únie;
- slovenské znenia najvýznamnejších rozsudkov Súdneho dvora EÚ k aplikácii práva Únie so stručným komentárom a uvedením relevantných rozhodnutí slovenských a českých súdov;
- aktuálne znenie Zmluvy o Európskej únii, Zmluvy o fungovaní Európskej únie (vrátane príslušných úprav zavedených Lisabonskou zmluvou) a Charty základných práv EÚ;

- znenie Zmluvy o prístupí Slovenskej republiky k Európskej únii vrátane Aktu o podmienkach prístúpenia a Prílohy č. XIV s prechodnými obdobiami;
- vybrané ustanovenia slovenských predpisov súvisiace s aplikáciou práva Únie.

SCHENGENSKÉ ACQUIS

- charakteristika, predmet, subjekty, funkcie a historický vývoj Schengenského acquis;
- Schengenské hodnotenie Slovenskej republiky v oblasti vízovej a azylovej problematiky, policajnej spolupráce, ochrany osobných údajov, SIS, SIRENE, atď.;
- úplné slovenské znenie Schengenskej dohody zo 14. júna 1985;
- úplné slovenské znenie Dohovoru, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda zo 14. júna 1985;
- súvisiace sekundárne pramene a ustanovenia pre oblasť policajnej a justičnej spolupráce, Schengenského informačného systému a SIRENE, ochrany osobných údajov a pre oblasť cudzineckej, vízovej a azylovej problematiky.

SEKUNDÁRNE PRÁVO EURÓPSKEJ ÚNIE

- slovenské znenia najvýznamnejších predpisov sekundárneho práva EÚ v oblasti európskeho medzinárodného práva súkromného, ako aj v oblasti obchodného, správneho, pracovného a trestného práva;
- zoznam ďalších prameňov sekundárneho práva EÚ s odkazom na ich uverejnenie v Úradnom vestníku EÚ.

SÚDNY SYSTÉM EURÓPSKEJ ÚNIE

- komentár k štruktúre a organizácii Súdneho dvora Európskej únie a k právomociam a pôsobnosti Súdneho dvora, Všeobecného súdu a osobitných súdov;
- výklad ku konaniu pred súdmi Únie;
- podrobná charakteristika prejudiciálneho konania vrátane návodu pre slovenské súdy pri využívaní tohto konania v rámci slovenských vnútroštátnych procesných predpisov;
- charakteristika ďalších konaní pred súdmi Únie: súdna ochrana voči členským štátom EÚ, súdna ochrana voči inštitúciám, úradom a agentúram EÚ, atď.;
- aktuálne slovenské znenia štatútu Súdneho dvora EÚ, rokovacích poriadkov a ďalších užitočných procesných predpisov a dokumentov.

KOMENTÁR K DOHOVORU O OCHRANE ĽUDSKÝCH PRÁV A ZÁKLADNÝCH SLOBÔD

- obsahuje podrobný opis konania pred Európskym súdom pre ľudské práva,
- analýza najnovšej judikatúry ESĽP ku kľúčovým článkom Dohovoru ochrane ľudských práv a základných slobôd s dôrazom na rozhodnutia týkajúce sa Slovenskej republiky.

ŠTUDIJNÉ CESTY NA SÚDY EURÓPSKEJ ÚNIE A RADY EURÓPY

Spolu 54 účastníkov absolvuje trojdňový študijný pobyt na Súdnom dvore Európskej únie v Luxemburgu (2 dni) a Európskom súde pre ľudské práva v Štrasburgu (1 deň).

Študijnej cesty sa zúčastnia sudcovia a prokurátori s najvyšším počtom účastí na seminároch uskutočnených v rámci projektu. Študijné cesty sú zamerané na prednášky o činnosti, organizácii a právomociach súdov Únie, o úlohe ich judikatúry, o efektívnej spolupráci s vnútroštátnymi súdmi ako aj na praktické ukážky súdnych pojednávaní.

Súdny dvor Európskej únie (SD EÚ), do 1.12.2009 Súdny dvor Európskych spoločenstiev, sa skladá zo Súdneho dvora, Všeobecného súdu (do 1.12.2009 Súdu prvého stupňa Európskych spoločenstiev) a Súdu pre verejnú službu, ktoré sídli v Luxemburgu.

Súdny dvor Európskej únie v zmysle článku 19 Zmluvy o Európskej únii zabezpečuje dodržiavanie práva pri výklade a uplatňovaní zakladajúcich zmlúv.

Podľa ustanovenia § 228 Občianskeho súdneho poriadku môže právoplatný rozsudok účastník občianskeho súdneho konania napadnúť návrhom na obnovu konania, ak je v rozpore s rozhodnutím Súdneho dvora Európskej únie alebo iného orgánu EÚ. Lisabonskou zmluvou sa navyše právomoc Súdneho dvora EÚ výrazne posilňuje aj v oblasti trestného práva (resp. v oblasti justičnej spolupráce v trestných veciach).

Vybranú kľúčovú judikatúru Súdneho dvora EÚ nájdete v publikácii *Primárne právo Európskej únie* a tiež uverejnenú na internetovom portáli súdu (curia) alebo na internetovom portáli Európskej únie (Eur-Lex):

- <http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/form.pl?lang=sk>
(od 17.6.1997)
- <http://eur-lex.europa.eu/sk/index.htm>

Viac informácií o Súdnom dvore EÚ nájdete v publikácii *Súdny systém Európskej únie* a na internetovom portáli súdov Únie:

- <http://www.curia.eu>

Európsky súd pre ľudské práva (ESĽP) v Štrasburgu je súdnym orgánom Rady Európy, ktorý bol zriadený Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd z roku 1950 na zabezpečenie plnenia záväzkov prijatých v tomto Dohovore. K Dohovoru pristúpila ČSFR v roku 1991 a platnosť na území Slovenskej republiky nadobudol 18. marca 1992 (pozri oznámenie Federálneho ministerstva zahraničných vecí č. 209/1992 Zb.). Hlavnou náplňou činnosti ESĽP je rozhodovanie o porušení individuálnych práv sťažovateľov - fyzických alebo právnických osôb, ktoré vyplývajú z Dohovoru a z jeho dodatkových protokolov.

Podľa ustanovenia § 135 Občianskeho súdneho poriadku je slovenský všeobecný súd v občianskom súdnom konaní viazaný rozhodnutím Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré sa týka základných ľudských práv a slobôd. Podobne v zmysle § 393 a nasl. Trestného poriadku je rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorého rozhodnutím prokurátora alebo súdu Slovenskej republiky alebo v konaní,

ktoré mu predchádzalo, boli porušené základné ľudské práva alebo slobody obvineného, ak negatívne dôsledky tohto rozhodnutia nemožno inak napraviť, tak isto jednou z podmienok na obnovu trestného konania.

Totíž v zmysle článku 46 Dohovoru sa všetky jeho zmluvné štáty zaväzujú, že sa budú riadiť právoplatným rozsudkom ESĽP vo všetkých sporoch, ktorých sú stranami. Každý právoplatný rozsudok súdu sa doručí Výboru ministrov Rady Európy, ktorý dohliada na jeho výkon.

Judikatúra ESĽP dnes tvorí neopomenuteľný prvok výkonu súdnictva, prokurátorského dozoru, zásahu do základných práv a slobôd v občianskom, či trestnom konaní a rozhodovania sporov justičnými orgánmi SR. Je dostupná úplne len v anglickom a francúzskom jazyku na internetovom portáli ESĽP (informačná databáza HUDOC):

- <http://www.echr.coe.int/ECHR/EN/Header/Case-Law/HUDOC/HUDOC+database>

Viac informácií o ESĽP nájdete tiež na internetovom portáli Rady Európy:

- <http://www.echr.coe.int/echr>

IMPLEMENTÁCIU PROJEKTU ZABEZPEČUJÚ

EUROIURIS - EURÓPSKE PRÁVNE CENTRUM (WWW.EUROIURIS.SK)

EUROIURIS - Európske právne centrum je občianske združenie, ktorého činnosť je zameraná najmä na šírenie hodnôt a myšlienok Európskej únie a Rady Európy, štúdium európskeho a medzinárodného práva, komparatistiku európskeho a slovenského práva, ako aj na vedeckú a publikačnú činnosť.

Za týmto účelom združenie EUROIURIS podporuje a organizuje vzdelávanie odbornej verejnosti vrátane svojich členov, poskytuje informačné a poradenské služby z oblasti európskeho a medzinárodného práva, vypracúva vedecké štúdie a analýzy a publikuje výsledky svojich zistení.

Viac informácií na www.euroiuris.sk

JUSTIČNÁ AKADÉMIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY (WWW.JA-SR.SK)

je nezávislou vzdelávacou inštitúciou s celoštátnou pôsobnosťou, ktorá zabezpečuje, organizuje a vykonáva vzdelávanie sudcov, prokurátorov a súdnych úradníkov.

Akadémia zabezpečuje, organizuje a vykonáva aj

- odbornú prípravu justičného čakatela počas prípravnej štátnej služby, ktorá je potrebná na výkon funkcie sudcu;
- vzdelávanie právneho čakatela prokuratúry na výkon funkcie prokurátora počas prípravnej praxe; a

- odbornú prípravu vyššieho súdneho úradníka.

Akadémia v rámci svojej pôsobnosti zabezpečuje a koordinuje aj úlohy medzinárodnej spolupráce vrátane prípravy a organizácie spoločných medzinárodných vzdelávacích podujatí s inými národnými alebo medzinárodnými organizáciami pre vzdelávanie sudcov, prokurátorov a súdnych úradníkov.

Justičná akadémia SR overuje vedomosti a odborné predpoklady justičných čakatel'ov potrebné na výkon funkcie sudcu a právnych čakatel'ov prokuratúry potrebné na výkon funkcie prokurátora vykonaním odbornej justičnej skúšky.

Justičná akadémia SR je právnická osoba, zriadená zákonom č. 548/2003 Z. z. o Justičnej akadémii, ktorá je rozpočtovou organizáciou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky. Jej sídlom je Pezinok. Hospodári s prostriedkami účelovo určenými v štátnom rozpočte na vzdelávanie sudcov, prokurátorov a súdnych úradníkov.

Justičná akadémia SR zabezpečuje vzdelávacie podujatia prostredníctvom Rady Justičnej akadémie SR, riaditeľa, zástupcu riaditeľa a pedagogického zboru podľa schváleného ročného študijného plánu. Pedagogický zbor pozostáva z vedúcich katedry verejného práva, katedry súkromného práva a katedry medzinárodného a európskeho práva, prípravného vzdelávania a spoločenskovedných disciplín, ako aj z externých členov pedagogického zboru.

Viac informácií na www.ja-sr.sk

VÝCHODISKÁ PROJEKTU

Vzdelávanie sudcov, prokurátorov, justičných čakateľov, právnych čakateľov prokuratúry a vyšších súdnych úradníkov je nielen vnútroštátny, ale najmä medzinárodný záväzok Slovenskej republiky. Ten súvisí predovšetkým s členstvom SR v EÚ a aplikáciou práva EÚ v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky.

Pozornosť zameraná na európske justičné vzdelávanie v práve Európskej únie má stále narastajúci trend. V roku 2006 Komisia vo svojom *oznámení Európskemu parlamentu a Rade KOM(2006) 356 o justičnom vzdelávaní v Európskej únii* skonštatovala, že „súdnicstvo, ktoré bolo doteraz len nástrojom na uplatňovanie komunitárneho práva na území ES sa stalo v rámci Amsterdamskej zmluvy cieľom samým osebe. Zlepšenie v oblasti súdnej spolupráce je odteraz cieľom, ktorý je potrebné dosiahnuť a justičné vzdelávanie je nevyhnutným nástrojom“. Práve prijatie Amsterdamskej zmluvy (1997) umožnilo dynamicky rozvinúť oblasť práva EÚ nazvanú ako *priestor slobody bezpečnosti a spravodlivosti*, ktorá zahŕňa najmä spoločné pravidlá o vzájomnom uznávaní a výkone súdnych rozhodnutí členských štátov, cezhraničné doručovanie a oznamovanie súdnych a mimosúdnych písomností, spolupráce pri získavaní dôkazov, azylové právo a pod.

Ako sa v spomínanom oznámení Komisie konštatuje, aplikácia týchto právnych inštitútov je založená na vzájomnej dôvere justičných orgánov členských štátov a zdôrazňuje „úzke prepojenie medzi vzájomnou dôverou a vytvorením európskej justičnej kultúry, ktorú by vzdelávanie malo posilniť. Európska právna kultúra spočíva na vedomí, že všetci odborníci v oblasti práva v členských štátoch zdieľajú jeden

a ten istý priestor. Okrem bohatej diverzity vnútroštátnych právnych systémov je tento priestor charakterizovaný najmä spoločnými základnými hodnotami vyjadrenými predovšetkým v Dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd a v Charte základných práv Európskej únie, ako aj zdieľaným súborom právnych predpisov zahŕňajúcim právo Európskej únie.“

Oznámenie Komisie tiež venuje pozornosť rôznorodej situácii pri prípravnom a celoživotnom vzdelávaní sudcov a prokurátorov. Organizácia justičného vzdelávania totiž spadá pod právomoc členských štátov. Napriek tejto skutočnosti Komisia špecifikovala posilnenie troch typov akcií:

- zlepšenie poznatkov o právnych nástrojoch prijatých Úniou najmä v oblastiach zverených do osobitných právomocí vnútroštátnych súdov;
- zlepšenie jazykových schopností s cieľom umožniť priamu komunikáciu medzi súdnymi orgánmi, tak ako je to stanovené vo väčšine nástrojov;
- rozvoj poznatkov o právnych a súdnych systémoch členských štátov, čo by malo umožniť odhad ich potrieb v rámci súdnej spolupráce.

Z hľadiska metodológie Komisia konštatuje, že vzdelávanie by malo zdôrazňovať praktické aspekty umožňujúce správne uplatňovanie príslušných nástrojov. Okrem konferencií a seminárov je nutné rozvíjať aj metódy umožňujúce šírenie výsledkov vzdelávania. Na tento účel je potrebné vzdelávať aj lektorov a upevniť v nich vedomie európskej dimenzie justičnej spolupráce. Rovnako výbornou metódou sú aj vzdelávacie aktivity s charakterom stáže na Súdnom dvore alebo v Eurojuste.

V roku 2008 prijal Európsky parlament *rezolúciu o úlohe vnútroštátneho sudcu v európskom súdnom systéme (2007/2027/INI)*. Tento dokument pripomína, že Európska únia je založená na princípe právneho štátu, pričom právo EÚ zostáva len mŕtvym kusom papiera, ak nie je správne aplikované v členských štátoch. Pri aplikácii práva EÚ zohrávajú kľúčovú úlohu vnútroštátni sudcovia a prokurátori, ktorí tak tvoria základný kameň súdneho systému EÚ a zohrávajú ústrednú úlohu pri uplatňovaní jednotného európskeho právneho poriadku. Rezolúcia vyzýva inštitúcie EÚ a členské štáty na aktívnejšie zapojenie svojich justičných orgánov vrátane ich zodpovednosti do systému aplikácie práva Európskej únie.

Rezolúcia tiež poukazuje na nedostatočnú znalosť európskeho práva zo strany sudcov a prokurátorov, pretože len málo z nich absolvovalo v tejto oblasti primeranú odbornú prípravu. Aj správy o vzájomnom hodnotení preukázali, že sudcovia, prokurátori a justiční pracovníci v členských štátoch Európskej únie nemajú vždy dostatočné znalosti o európskom práve a vo všeobecnosti v dostatočnej miere nevyužívajú európske orgány, ktoré majú k dispozícii, ako napríklad Eurojust a európske justičné siete, najmä s cieľom uľahčiť procedurálne otázky.

Na uvedené oznámenie Komisie a rezolúciu Európskeho parlamentu zareagovala aj Rada, ktorá v roku 2008 prijala *uznesenie o odbornej príprave sudcov, prokurátorov a justičných pracovníkov v Európskej únii (2008/C 299/01)*. Toto uznesenie odporúča všetkým členským štátom Únie, aby sa pri organizovaní odbornej prípravy sudcov, prokurátorov a justičných pracovníkov (ako napríklad justiční čakatelia, súdni úradníci a tajomníci) sledovali aj nasledujúce ciele:

- prispieť k vytvoreniu skutočnej európskej justičnej kultúry založenej na rozmanitosti právnych a justičných systémov členských štátov a jednote európskeho práva;
- zlepšovať znalosti sudcov, prokurátorov a justičných pracovníkov o primárnom a sekundárnom práve Európskej únie, okrem iného zlepšením znalostí o konaniach pred Európskym súdnym dvorom, najmä konaní o prejudiciálnej otázke o platnosti a/alebo výklade ustanovení európskeho práva;
- presadzovať prostredníctvom primeranej odbornej prípravy uplatňovanie európskeho práva sudcami, prokurátormi a justičnými pracovníkmi tak, aby sa dodržiavali základné práva a zásady uznané v článku 6 Zmluvy o Európskej únii a vyjadrené v Charte základných práv Európskej únie;
- zlepšovať znalosti o právnych systémoch a práve iných členských štátov hlavne podporovaním príslušných kurzov porovnávacieho práva;
- zlepšovať jazykové zručnosti sudcov, prokurátorov a justičných pracovníkov v Európskej únii;
- zvýšiť spoločné povedomie o záležitostiach, ktoré sa týkajú sudcov, prokurátorov a justičných pracovníkov;
- presadzovať výmenu názorov na rozvoj priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti a jeho vplyv na fungovanie justície.

Dňa 1. decembra 2009 vstúpila do platnosti **Lisabonská zmluva**, ktorou sa mení a dopĺňa Zmluva o Európskej únii a Zmluva o založení Európskeho spoločenstva a ktorá zahŕňa vzdelávanie sudcov a justičných pracovníkov v občianskych a trestných veciach pod novú právomoc Európskej únie.

Celkovo justičná spolupráca zahŕňa v občianskych veciach opatrenia zamerané na zabezpečenie (článok 81 Zmluvy o fungovaní EÚ):

- vzájomného uznávania a výkonu súdnych a mimosúdnych rozhodnutí medzi členskými štátmi;
- cezhraničného doručovania súdnych a mimosúdnych písomností;
- zlučiteľnosti kolíznych noriem a noriem určujúcich právomoc uplatniteľných v členských štátoch;
- spolupráce pri obstarávaní dôkazov;
- účinného prístupu k spravodlivosti;
- odstraňovania prekážok riadneho priebehu občiansko-právneho konania, v prípade potreby podporovaním zlučiteľnosti pravidiel občianskeho súdneho konania uplatniteľných v členských štátoch;
- rozvíjania alternatívnych metód riešenia sporov;
- podpory vzdelávania sudcov a justičných pracovníkov,

V trestných veciach zahŕňa justičná spolupráca opatrenia zamerané na (článok 82 Zmluvy o fungovaní EÚ):

- vytvorenie pravidiel a postupov na zabezpečovanie uznávania všetkých foriem rozsudkov a iných súdnych rozhodnutí v celej Únii;
- predchádzanie sporom o právomoc medzi členskými štátmi a ich riešenie;
- podpory vzdelávania sudcov a justičných pracovníkov;

uľahčovanie spolupráce medzi justičnými orgánmi alebo rovnocennými orgánmi členských štátov v rámci trestného stíhania a výkonu rozhodnutí.